

Duurzaam golfbaanbeheer: een blijvertje

Richting geven aan meer duurzame prestaties

Zaanse Golf Club

Zelfs de tegenvallende economische ontwikkeling heeft het duurzaamheidsthema de mond niet gesnoerd. Duurzaamheid lijkt er echt bij te gaan horen. Bedrijven meten zich een maatschappelijk verantwoord jasje aan en particulieren kopen milieuvriendelijke spijkerbroeken. Ook in het golfbaanbeheer is er een groeiende aandacht voor duurzaamheid. Guido Hamelink van NLadviseurs geeft in dit artikel de visie van het adviesbedrijf op duurzaam beheer van golfbanen.

Auteur: Guido Hamelink

Committed to Green, hybride maaiers en golfbuggy's met zonnecollectoren. Dat associëren velen met duurzaam golfbaanbeheer. Maar door het golfbaanbeheer en de bijhorende organisatie op kleine vlakken aan te passen, kan de duurzaamheid verder worden vergroot. Anders omgaan met afval, gas, energie, het onderhoud van de baan en het machinepark kan hieraan een uitstekende bijdrage leveren. Maar hoe ga je te werk? In dit artikel een manier van werken die zorgt voor een meetbaar resultaat en die daardoor kwaliteitsverhoging in de hand werkt.

Definitie

Laten we beginnen met het vaststellen van de definitie rond duurzaam golfbaanbeheer zodat we daarover verder geen onduidelijkheden meer hoeven te verwachten. We kunnen hier natuurlijk aangeven dat duurzaamheid gaat over het verstandig omgaan met bronnen en middelen. Daarmee doen we echter geen recht aan de wereldwijde problematiek waardoor het thema zo in de kijker is gespeeld. Beter is het de wat

meer idealistische weg in te slaan en de volgende definitie te voeren: voldoen aan de huidige behoeften zonder het vermogen van komende generaties in te perken.

Voldoen aan de huidige behoeften zonder het vermogen van komende generaties in te perken.

Duurzaamheid maakt onderdeel uit van het businessplan van vrijwel elk bedrijf. In het bedrijfsleven wordt over het algemeen de term Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) gehanteerd.

Volgens de sociale economische raad houdt MVO het volgende in: het bewust richten van de ondernemingsactiviteiten op lange termijn waardecreatie in drie dimensies: Profit (het economisch rendement), People (de gevolgen voor mensen, binnen en buiten de onderneming) en Planet (de effecten op het natuurlijk leefmilieu). De drie keer P vestigt de aandacht op de noodzaak van samenhang en evenwicht

Duurzaam beheer volgens NLadviseurs

- Praktische vertaling van beleid naar beheer.
- Plan breed gedragen: opgesteld door management en uitvoering.
- Begeleiding door professionals.
- Continuïteit in beheer.

tussen de drie dimensies van maatschappelijk ondernemen.

Voordeel van de term MVO is bovendien dat het duidelijk is dat er ook ruimte moet blijven om te ondernemen. Duurzaam golfbaanbeheer is derhalve even klip en klaar: Het beheren van een golfbaan waarbij tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van vandaag zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheden van morgen.

"Er moet ruimte blijven om te ondernemen"

Het beheren van een golfbaan, waarbij tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van vandaag zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheden van morgen.

Duurzaamheid en maatschappij

De vraag is of duurzaamheid dan alleen maar goed voor 'de maatschappij'. Hierover valt het volgende te zeggen: naast het algemeen belang en het ideaal van een betere wereld en toekomst voor komende generaties zijn er ook sterke economische voordelen. Hieronder een rijtje waarom duurzaam beheer lonend is:

- medebepalend voor een goede reputatie;
- verbetert de economische prestatie;
- de mogelijkheid om leidend te zijn biedt een interessante voortrekkersrol en publiciteit;
- bedrijven hechten waarden vanuit op MVO gestoelde visies om te werken met duurzame partners.

Toepassing duurzaam golfbaanbeheer

Over de vorm en de achtergrond hiervan kunnen we lang en breed schrijven, maar het is echter minstens zo belangrijk te kijken naar de mogelijkheden die duurzaam golfbaanbeheer met zich meebrengt. Graag beginnen we daarom bij de bedrijfsvoering van een golfbaan en geven vervolgens per relevant thema een nadere toespitsing.

De bedrijfsvoering

Bij duurzaam beheer hoort een verantwoorde bedrijfsvoering. Deze moet gericht zijn op continuïteit en economische rendabiliteit. In de praktijk zien we dat het aan heldere regels ontbreekt binnen de organisatie waardoor er ongewenste kosten worden gemaakt of de beoogde kwaliteit achterblijft door op de verkeerde plek te investeren. De welbekende beheercyclus is en blijft bij uitstek geschikt voor een verantwoorde bedrijfsvoering. De vier pijlers (visie, planvorming, uitvoering en evaluatie) zorgen voor een duidelijke taakopbouw en verdeling van verantwoordelijkheden. De verschillende onderdelen zijn elk afzonderlijk van belang en moeten voldoende worden uitgewerkt om efficiënt te werken en het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken.

Visie

Bij visie draait om algemene richtingen waarbinnen genoeg ruimte blijft om in te spelen op veranderende situaties. Hierin wordt bijvoorbeeld opgenomen welke doelgroep bediend moet worden met de golfbaan en welke

Ecologische rough op de Goyer.

beleving er moet worden gecreëerd.

Planvorming

Planvorming is het vertalen van de visie naar hele concrete en tijdgebonden plannen. Wat wil je op de lange termijn bereiken? Denk na over kwaliteitseisen en zorg ervoor dat deze meetbaar zijn. Er zijn diverse manieren om dat te doen, maar alleen maar een kwantitatieve regel als aangeven dat er tienmaal per jaar gemaaid moet worden is onvoldoende. Sturing op resultaten en kosten is noodzakelijk. Dit is dan ook het moment om de budgetten nader te specificeren.

Uitvoering

Uitvoering is dé schakel naar realisatie. Dit kunnen beheeringrepen maar ook inrichtings- of renovatiemaatregelen zijn. Het is belangrijk dat de gemaakte plannen concreet en uitvoerbaar zijn. Idealiter wordt de uitvoerende partij hierbij vroegtijdig betrokken. De greenkeeper is tenslotte de vakman die kennis heeft van het terrein, benodigde machines en capaciteit.

Evaluatie

Een spannend moment is de evaluatie. Hierbij vind aan de hand van objectieve criteria een beoordeling plaats of de gewenste vooruitgang wordt geboekt. Het niet bereiken van gestelde doelen kan veel verschillende oorzaken hebben variërend van weersomstandigheden tot ondeskundig handelen of gebrek aan geld. Door bij te sturen op de juiste plek in de keten kan het beheer succesvol worden voortgezet.

Als deze keten goed functioneert, kan er worden gemeten of de visie gehaald gaat worden en/of de uitvoering kwalitatief voldoet. Bij de constatering dat dit niet het geval is, kan er worden bijgestuurd en is het snel duidelijk op welke plek in de keten ofwel de verwachtingen onterecht hoog zijn geweest, ofwel de uitvoering onjuist. Een juiste implementatie betekent een grote mate van continuïteit, helderheid en effectiviteit waardoor kostenbesparing en kwaliteitsvergroting niet uit zullen blijven.

Voorbeeld bedrijfsvoering

Het management van Golfbaan Lakenveld wil zich richten op het hogere segment greenfee-spelers en bedrijven. Golfers met een ruime beurs en multinationals moeten zich aangetrokken voelen tot de golfbaan en de uitstraling die deze heeft (= Visie). Samen met diverse personeelsleden worden plannen gemaakt om deze uitstraling te vertalen in de golfbaan en in het horecabedrijf (= Planvorming). Budgetten worden toegewezen en kwaliteitseisen worden vastgesteld. De horeca moet een grote mate van service bieden aan de gasten door voldoende en goed geschoold personeel in dienst te hebben. De 18-holes golfbaan zelf straalt welvaart uit (= Uitvoering). Er wordt gebruik gemaakt van mooie, natuurlijke materialen als steen en hardhout en de inrichting is dusdanig dat het duidelijk is dat kosten nog moeite gespaard worden een uitstekende golfbaan te beheren. Het horecapersoneel krijgt duidelijke instructies over de wijze van klantcontact en komt daarmee uniform naar voren. Uitvoerend personeel in de baan denkt mee over de onderhoudsfrequenties

en de beeldkwaliteit. Zo worden alle elementen in de juiste regelmaat onderhouden. Om te meten en tussentijds bij te kunnen sturen zijn er verschillende indicatoren vastgesteld die aangeven of de beoogde kwaliteit ook behaald wordt (= Evaluatie). Aan de hand van klanttevredenheidsonderzoek en de verkoopcijfers wordt in de horeca gemeten of de beoogde doelstellingen worden gehaald. Voor het onderhoud in de baan zijn rondes ingepland om de situatie te controleren. Vooraf vastgestelde maailengtes, maaipatronen, balsnelheid, zichtlijnen etc. worden gecontroleerd en krijgen een waardering. In managementoverleg worden de uitkomsten besproken.

De procesindicatoren

Het voorbeeld is voor zoverre duurzaam dat er wordt gestuurd vanuit een winstmodel waarbij op een verantwoorde manier kosten worden gemaakt. Zoals u weet is golfbaanbeheer aanzienlijk complexer en komen er meer variabelen bij kijken. Ook zitten de mogelijkheden voor duurzaam beheer vaak in de details en de uitvoering. In het bovenstaande voorbeeld spelen procesindicatoren een belangrijke rol. Procesindicatoren zijn meetbare waarden met een signalerende functie. Werken we aan verbetering, dan willen we wel graag weten wat de voortgang is. Daarom hanteert de Golf Environment Organization vijf thema's om de duurzaamheid te meten. Deze zijn een manier om het golfbaanbeheer overzichtelijk op te delen en meetbaar te maken. Bijkomend voordeel van de onderverdeling is dat er eenvoudig een verdeling van de verantwoordelijkheden mogelijk is. De opsomming hieronder weergegeven is geen handboek voor een volledig, kwalitatief hoogwaardige vorm van golfbaanbeheer, maar geeft wel diverse handreikingen duurzaamheid meer actief te betrekken in bestaand of nieuw te ontwikkelen plannen.

Per thema zijn diverse procesindicatoren weergegeven die aangeven op welke manier de golfbaan de doelstelling kan meten.

Landschap en ecosysteem

Als gebruiker van het landschap zouden alle golfbanen moeten bijdragen aan de bescherming en verbetering van leefgebieden en het voorkomen van zeldzame landschapstypen, ecosystemen, dier- en of plantensoorten. Bovendien wordt er gewerkt aan een duurzame en gezonde grassoorten samenstelling.

Planvorming

- Planten en dieren van lokale, regionale, nationale of internationale betekenis worden geregistreerd en gemonitord.
- De verschillende ecotopen of terreintypen worden gedocumenteerd en de oppervlakte wordt vastgelegd.
- De soortensamenstelling van gras op spelelementen en de percentuele bedekking hiervan wordt geregistreerd.

Water

Een verantwoordelijke vorm van waterverbruik is op elke locatie van belang, het gaat hier zowel om kwantiteit als kwaliteit.

- Verbruiksgegevens van verschillende waterbronnen per locatie.

Energie en bronnen

Met stijgende brandstofprijzen en aandacht voor de problematische hoge CO₂-uitstoot zouden alle golfbanen moeten kunnen laten zien dat alternatieve brandstoffen worden gebruikt en op een efficiënte wijze gebruik gemaakt wordt van energie en bronnen.

- Specificeren van verbruik afkomstig van duurzame (groene) bronnen in volume of hoeveelheid.
- Specificeren van verbruik afkomstig van oude energetische bronnen in volume of hoeveelheid.
- Registreer de hoeveelheid aan machines en het type brandstof dat wordt gebruikt.

Uitvoering is de schakel naar realisatie.

Materiaal en ketenbeheer

Golfbanen hebben gezamenlijk de mogelijkheid de productieketen en toeleveranciers te verduurzamen. Dit kan worden gerealiseerd door de wens in de richting van leveranciers aan te geven.

- Geef een overzicht van de aantallen leveranciers die binnen 10 km of binnen 100 km zijn gesitueerd.
- Beschrijf en registreer het gebruik van meststoffen.
- Beschrijf en registreer het verbruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- Beschrijf en registreer de wijze van afvalverwerking en de bijhorende geregistreerde hoeveelheid.

Milieukwaliteit

Golfbanen kunnen de lucht-, water- en bodemkwaliteit beschermen en verbeteren. Aandacht voor details in management en registratie van afval, water en gevaarlijke stoffen zijn essentieel in bescherming en verbetering van de milieukwaliteit.

- Wat is de waterkwaliteit en hoe vaak wordt deze gemeten.
- Waarop wordt water geloosd.
- Welk chemisch afval wordt er afgevoerd en wat is de geregistreerde hoeveelheid.

Golfbanen zijn gebruikers van het landschap.

Mens en gemeenschap

Golfbanen zijn een ontmoetingspunt van een divers netwerk aan mensen en bedrijven binnen en in contact met een lokale gemeenschap, waarbij de link ligt naar het landschap, de natuur. Golf kan functioneren als een model voor levenswijzen die meer duurzaam zijn dan voorheen.

- Hoeveel fte werken er in de organisatie op de verschillende functiegroepen.
- Welke vorm van opleiding wordt er aan medewerkers gepresenteerd om duurzaamheid inhoud te geven.
- Op welke wijze wordt er gecommuniceerd met lokale betrokken partijen.

Het certificeren

De Golf Environment Organization is een snel groeiende organisatie die een internationaal certificaat voor duurzaam golfbaanbeheer faciliteert. GEO zet zich in om golfbanen op economisch, sociaal en ecologisch vlak duurzaam te laten ontwikkelen. In Nederland is het certificaat in opkomst. Inmiddels hebben De Zaanse Golfclub en De Rottebergen het certificaat ontvangen. Zoals u op de hoofdfoto bij dit artikel kunt zien maakt De Zaanse Golfclub haar band met duurzaam golfbaanbeheer duidelijk naar de buitenwereld. Dat gebeurt met verwisselbare borden op de tees, die bovendien de windrichting aangeven.

NLadviseurs

Guido Hamelink (rechts) en Sander Kristalijn werken namens NLadviseurs en maken onderdeel uit van het GEOSA netwerk (GEO sustainability advisors). NLadviseurs heeft als missie terreinbeheerders te ondersteunen bij de natuurlijke uitdagingen en kwaliteitsverbetering van het landschap.

Bronnen/ boekenplankje

Voor de totstandkoming van dit artikel zijn diverse bronnen geraadpleegd:

www.ser.nl

www.golfenvironment.org

www.dgbeheer.nl

www.ngf.nl

www.greenkeeper.nl

Our common future (Commission Brundtland, Verenigde Naties, 1987)

Koers zetten en houden (Ir. J.G.V. Maas, Kluwer/INK)

Projectmatig creëren 2.0 (Jo Bos & Ernst Harting, Scriptum)

GEO certification – International criteria V2 (Golf Environment Organization)

GEO certification – Questionnaire V2 (Golf Environment Organization)